

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, dostává se Vám do rukou další číslo Zpravodaje o modernizaci odborného vzdělávání, které je tentokrát zaměřeno na téma spolupráce škol a firem. Dozvíte se nejen to, jaké nástroje připravuje projekt MOV pro oblast spolupráce škol a firem, ale také jak probíhají samotné úpravy optimalizovaných ŠVP v zapojených školách. Věříme, že obsah tohoto zpravodaje bude inspirativní i pro Vaši praxi.

Martina Ondrouchová, hlavní manažerka projektu MOV

MOV POSKYTNE NÁSTROJE PRO SPOLUPRÁCI ŠKOL A FIREM

Projekt Modernizace odborného vzdělávání (MOV) se věnuje v rámci klíčové aktivity 5 rozšiřování a zefektivnění odborného výcviku a odborné praxe ve spolupráci se zaměstnavateli. Cílem je dosáhnout užšího propojení škol s jejich sociálními partnery ve všech fázích spolupráce – při plánování praktického vyučování, při jeho samotné realizaci i během procesů postupného zvyšování kvality.

AKTIVIT SE ÚČASTNÍ: 16 ŠKOL A 37 FIREM S 8 OBORY VZDĚLÁNÍ

Partnerství školy s firmou vždy reprezentuje garant ze školy pro daný obor a instruktor z firmy, kde probíhá praktické vyučování a ověřování nástrojů ke spolupráci školy a firmy.

PLÁNY SPOLUPRÁCE V KA5: 45

Školy ve spolupráci s firmami zpracovávají tzv. plán spolupráce. Tím je myšleno zejména obsahové a organizační nastavení spolupráce, zahrnující např. časové aspekty či přehled kompetencí, které si má žák na pracovišti osvojit.

VZDĚLÁVACÍ MODULY V KA5: 35

Učitelé ve spolupráci se zástupci firmy vytvářejí teoreticko-praktické vzdělávací moduly. Ty popisují, které kompetence má žák při praktickém vyučování ve firmě získat, pomocí jakých činností by jich měl dosáhnout a jak se jejich dosažení následně ověřit.

JEDNOTKY VÝSLEDKŮ UČENÍ V KA5: 64

Na obecněji koncipované vzdělávací moduly navazují jednotky výsledků učení (podle ECVET), do nichž je možné rozpracovat kompetence, které má žák získat. V jednotkách je jednoznačným způsobem popsán ucelený a hodnotitelný soubor znalostí, dovedností nebo kompetencí, které si žák při praktickém vyučování v konkrétní firmě osvojí.

EQAVET

Pro sledování kvality spolupráce školy a firmy se v MOV využívají principy EQAVET. S procesem, který vede od plánování opatření, přes jejich implementaci, hodnocení, přezkoumání, přijetí opatření po následné nové plánování, pomůže speciální dotazník.

PORTFOLIO ŽÁKA

MOV se zabývá také možnostmi využití žákovských portfolií. Portfolio žáka je užitečný nástroj, který lze využít i při praktickém vyučování u zaměstnavatele. Shromažďuje informace o postupu učení a výsledcích žáků. V průběhu vzdělávání se portfolio postupně plní materiály (např. žákovskými pracemi, fotodokumentací, popisy vykonávané práce, podklady mapujícími proces učení, žákovskými deníky, hodnocením a sebehodnocením žáka). Pokud se s portfoliem pracuje dlouhodobě, umožňuje komplexně posoudit získané znalosti a dovednosti.

Zahájení projektu
Ukončení projektu
Registrační číslo projektu
Příjemce dotace
Rozpočet projektu

1. května 2017
30. dubna 2020
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_020/0004176
Národní ústav pro vzdělávání
96 964 737 Kč

ŘÍJEN
2018

ZPRAVODAJ O MODERNIZACI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

JAKÉ NÁSTROJE POSKYTNE MOV ŠKOLÁM A JEJICH SOCIÁLNÍM PARTNERŮM?

1. Formulář „Plán spolupráce“
2. Vzdělávací moduly pro odbornou praxi nebo odborný výcvik
3. Jednotky výsledků učení (ECVET), vytvořené a ověřené ve spolupráci s konkrétní firmou
4. Dotazník „Sledování a zvyšování kvality spolupráce (EQAVET)“
5. Portfolio žáka
6. Příklady dobré praxe, obsahující pracovní úlohy a postupy
7. Semináře pro implementaci nástrojů určené různým skupinám oborů

TŘETÍ ODBORNÝ PANEL SE VĚNUJE SPOLUPRÁCI ŠKOL A FIREM

Po tématech, jakými byla modernizace všeobecné vzdělávací složky odborného vzdělávání a rozvíjení podnikavosti žáků, přichází projekt MOV s třetím odborným panelem, který je zasvěcen rozšiřování spolupráce škol a sociálních partnerů. Odborný panel „Podporujeme spolupráci středních odborných škol a firem“, který se uskuteční 31. října 2018, navazuje na problematiku, které je v projektu MOV věnována jedna z klíčových aktivit.

Odborný panel se zabývá možnostmi rozvoje aktivit souvisejících se spoluprací škol a firem. Cílem akce je rozvíjet diskuzi k této tematice, identifikovat možnosti a příležitosti posilování spolupráce na straně škol, zaměstnavatelů i dalších institucí. Slovo proto budou mít zástupci veřejných i soukromých středních odborných škol, firem, Národního ústavu pro vzdělávání a jeho projektů, MŠMT a dalších zainteresovaných institucí.

Kromě plánovaných přínosů projektů MOV či P-KAP se odborný panel zaměří na vzdělávací přístup „učení se prací“, vzdělávání lektorů pro přípravu instruktorů ve firmách či možnosti využití žákovského portfolia. Hosté ze škol a firem účastníky rovněž seznámí se svými zkušenostmi z praxe. Během odpolední panelové diskuze se pozvaní odborníci nakonec pokusí získat odpovědi na následující otázky: Co přispívá ke kvalitě odborného výcviku a odborné praxe na pracovištích firem a jaké překážky zde existují? Jaká opatření pomáhají k efektivnějšímu využití praktického vyučování?

Odborný panel garantuje Mgr. Libor Hanzal, který je aktivním pedagogem a zároveň ředitelem Středního odborného učiliště a střední odborné školy SČMSD ve Znojmě, kde dlouhodobě rozvíjejí spolupráci se sociálními partnery.

ARCELORMITTAL OSTRAVA SPOLUPRACUJE NA PRAKTICKÉM VZDĚLÁVÁNÍ UČŇŮ

Ostravská ocelářská firma ArcelorMittal se dlouhodobě angažuje v přípravě žáků odborných oborů s cílem vybudovat silnou generaci kvalifikovaných pracovníků. Ve spolupráci s Moravskoslezským krajem a Svazem průmyslu a dopravy ČR se například zapojila do projektu ověřujícího odbornou přípravu s prvky duálního vzdělávání v reálném prostředí firem. Kromě toho zajišťuje již dlouhá léta odborné vyučování žáků z Vítkovické střední průmyslové školy. Vítkovická střední průmyslová škola je jednou z nemnoha firemních škol v České republice. Aktuálně připravuje na 800 žáků, přičemž největší zájem je o obory mechanik seřizovač, letecký mechanik a obráběč kovů.

Na pracovištích firmy probíhá celý školní rok odborná příprava žáků třetích a čtvrtých ročníků. Například žáci oboru mechanik seřizovač se ve čtvrtém ročníku učí práci na CNC obráběcích strojích, CNC ohraňovacích lisech či řezání laserem a vodním paprskem. V závěru svého studia na těchto strojích vykonávají i praktickou část maturitní zkoušky za přítomnosti zástupců školy a instruktorů z firmy.

Firma žáky připravuje s cílem jejich následného zaměstnání. Proto jí záleží na tom, aby se u nich mladí lidé cítili dobře a aby získali nejen odborné znalosti, ale i praktické dovednosti. Z toho důvodu žáci pracují pod vedením těch nejlepších odborníků. Mají tak příležitost dokonale poznat pracovní prostředí a seznámit se s firemní kulturou. Odborné vyučování je pro žáky zároveň atraktivní možností přivýdělku.

Vítkovickou střední školu ArcelorMittal podporuje v mnoha dalších aktivitách, které směřují k podpoře technického vzdělávání. Kromě toho, že se společně zapojily do projektu Modernizace odborného vzdělávání, firma podporuje zkvalitňování výuky ve škole (např. darováním 3D tiskárny), veletrhy (Středoškolák, vysokoškolák), soutěže (Řemeslo má zlaté dno), lokální projekty (představování oborů v rámci Živé knihovny), exkurze a účastní se také třídních schůzek a dnů otevřených dveří.

NA PŘÍMCE MODERNIZUJÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ KROK ZA KROKEM

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola Svazu českých a moravských spotřebních družstev patří k největším školám jižní Moravy. Přesto, že se jedná o soukromou školu, má zásadní postavení na Znojemsku i v celém regionu. Nabídkou pěti oborů s výučním listem a pěti oborů ukončených maturitním vysvědčením pokrývá poptávku jak uchazečů o studium, tak zaměstnavatelů po absolventech. Škola již několik let aktivně spolupracuje s Národním ústavem pro vzdělávání, a to nejen v rámci projektů, ale i při revizích RVP, ověřování jednotek výsledků učení či přípravě instruktorů odborného výcviku.

Prioritou výchovně-vzdělávacího procesu je na Přímce (jak je škola v regionu nazývána) neustálé zlepšování praktického vzdělávání budoucích absolventů jednotlivých oborů. Každoročně tedy dochází k intenzivnějšímu propojování teorie s praxí. Učitelé odborného výcviku působí přímo na pracovišti zaměstnavatelů společně s instruktory a společně také na začátku každého období připravují obsah odborného výcviku. Dochází tak ke vzájemnému působení na žáka a sladění požadavků zaměstnavatele s obsahem vzdělávacích programů.

Z tohoto systému vzájemné spolupráce těží žák, škola i firma. Žák získá ucelené odborné znalosti, škola má přehled o aktuálních požadavcích zaměstnavatelů a firmy se dozvídají, jak sladit své požadavky se vzdělávací koncepcí školy.

„Když byla škole nabídnuta možnost zapojit se do projektu Modernizace odborného vzdělávání, nebylo o čem přemýšlet. O modernizaci a zatraktivnění výuky usilujeme neustále. Uvítali jsme možnost spolupracovat na tvorbě modulů, které pak budeme moci aplikovat do svého vzdělávacího konceptu. Věříme, že se nám to díky spolupráci s NÚV, s našimi spolehlivými a dlouholetými ‚zaměstnavateli‘ (do projektu MOV se s námi zapojili Jednota, s. d., Moravský Krumlov, Hotel Savannah a Restaurace Česká) a šikovnými pedagogy podaří,“ uvádí ředitel a jednatel školy Mgr. Libor Hanzal.

Přestože by bylo možné zapojit se do projektu téměř se všemi obory, rozhodli jsme se pouze pro oblast službových oborů – prodavač a kuchař-číšník. Jedná se o obory, díky kterým se škola v minulosti dostala do povědomí široké veřejnosti.

Odborný výcvik na Přímce se vyznačuje mezioborovým přesahem. Propojujeme použití cizího jazyka, práci s ICT technologiemi, rozvoj finanční gramotnosti aj. Díky vzhledu do projektu MOV se nám postupně daří ucelit jednotlivé vzdělávací oblasti – moduly, jimiž jsou definovány stěžejní kompetence, kterých by měli žáci během výuky dosáhnout. Při sestavování vycházíme z RVP, ŠVP i NSK. Vzniká tak ucelený materiál, který bude moci využívat instruktor, učitel odborného výcviku i žák.

Zpracování podkladů je sice časově náročné, ale věříme, že se nám tento způsob přípravy na výuku osvědčí a přispěje ke zlepšení vzdělávání v naší škole. K úspěšnému cíli je ale nutné mít opravdu dobré sociální partnery, kteří se chtějí podílet na zvyšování kvality a získat dokonale připravené budoucí zaměstnance.

ŠKOLY SE PŘIPRAVUJÍ NA ÚPRAVY ŠVP

Školy zapojené do klíčové aktivity „Optimalizace ŠVP“ byly v jarních měsících letošního roku pověřeny úkolem provést analýzu svých ŠVP. Učitelé se měli zamyslet nad tím, co je vhodné nebo potřebné v jejich ŠVP upravit a také jak lze v ŠVP využít moduly a ostatní nástroje vznikající v projektu MOV. Školy si vytvořily týmy, ve kterých zasedli učitelé odborných a všeobecně vzdělávacích předmětů a mnohdy i učitelé odborné praxe či odborného výcviku. Jejich práci řídil koordinátor, který často zastupoval vedení školy. Při diskuzních setkáních učitelé hovořili o struktuře učebního plánu, odborném teoretickém a odborném praktickém vzdělávání. Stěžejní byly podněty týkající se možností uspořádání ŠVP a jejich pokrytí vzdělávacími moduly.

K analýzám dostali koordinátoři ještě další materiály vytvořené v rámci klíčové aktivity 3, věnující se modernizaci základů odborného vzdělávání v ŠVP. Byl to návrh schématu pokrytí vzdělávacího programu moduly, ze kterého mohli koordinátoři se svými školními týmy vybírat vhodné moduly pro zapracování do vlastního ŠVP. K dispozici dostali i společné odborné obsahové okruhy a pro všeobecně vzdělávání typové učební plány pro kategorii vzdělání E, H a M, LO. Dále byl koordinátorům k prostudování poskytnut návrh aktualizace příslušných RVP, aby mohli s eventuálními změnami počítat. Celkově pracovalo na 66 analýzách ŠVP 23 škol.

Analýzám ze škol se následně věnovali pracovníci MOV. Diskutovali o námětech v analýzách, které byly v řadě případů zdrojem hodnotných informací. Veškeré diskuze a komunikace se školami směřovaly k druhému jednání koordinátorů pilotních škol, které se uskutečnilo v červnu.

Na jednání se osobně setkali koordinátoři se svými partnery z projektu MOV. Mohli tak tvář v tvář dořešit zbývající otázky plynoucí z analýz a hlavně obšírnějším způsobem pohovořit o stěžejním cíli této aktivity – o plánované optimalizaci školních vzdělávacích programů v návaznosti na vybrané obory vzdělání. Ujasnili si tak zájem škol o optimalizaci ŠVP a to, jak školy plánují své ŠVP uspořádat a jaké vzdělávací moduly či další nástroje k tomu využijí. Většina škol plánuje zaměřit se při úpravě ŠVP na optimalizaci odborného vzdělávání. Mají zájem využít moduly vzniklé v klíčové aktivitě 3 (modernizace základů odborného vzdělávání v ŠVP) a 4 (začlenění kvalifikací Národní soustavy kvalifikací do ŠVP), řada škol si ale vytvoří i vlastní moduly.

Díky provedeným analýzám, resp. diskuzím na školách zmapovali zástupci škol situaci a ujasnili si směr, kterým se budou při optimalizaci ŠVP ubírat. Konkrétním postupem a jednotlivými kroky při optimalizaci ŠVP se pak zabývalo třetí jednání koordinátorů, které proběhlo na začátku října.

NOVÝ WEB O KVALITĚ V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Od 9. října 2018 najdete na www.eqavet.cz webové stránky, které přinesou školám, zaměstnavatelům a všem, kteří se podílejí na odborném vzdělávání, užitečné a aktuální informace, rady a inspiraci v oblasti kvality v odborném vzdělávání. Nové stránky jsou součástí webu Národního ústavu pro vzdělávání (www.nuv.cz), který síť EQAVET (The European Quality Assurance in Vocational Education and Training) zajišťuje.

Na webu najdete sadu inspirativních nástrojů pro využití v praxi školy – mezi nimi cyklus kvality, příklady dobré praxe nebo čtrnáct kritérií pro studijní a pracovní podmínky. V České republice tato kritéria zahrnují především spolupráci mezi školou a firmou v praktickém vyučování a patří mezi ně mj. písemná dohoda, praktická příprava na pracovišti, odměna žákům, právní ochrana, podmínky pro přijímání žáků nebo sledování uplatnění absolventů.

WWW.EQAVET.CZ

V PROJEKTU JE ZAPOJENO

37 firem

68 odborníků z praxe

68

105

105 odborných škol

37

38

38 pracovních skupin

300

300 odborníků ze škol

43

43 oborů vzdělání

AKTUÁLNÍ ČÍSLA PROJEKTU MOV

V PROJEKTU JE ROZPRACOVÁNO

více než 200
komplexních úloh

63

63 optimalizovaných ŠVP

400

více než 400 modulů

200